

**REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE**

Številka: U-I-53/93

**Odklonilno ločeno mnenje sodnika Krivica,
ki se mu pridružuje sodnik dr. Zupančič**

Po mojem mnenju bi bilo zahtevi pobudnice treba ugoditi in ugotoviti, da izpodbijana zakonska določba ni v skladu z Ustavo (in s Konvencijo ZN o otrokovih pravicah iz leta 1989), kolikor pravico do stikov med otrokom in enim od staršev, ki ne živi skupaj z njim, obravnava le kot pravico staršev in ne hkrati tudi kot njihovo dolžnost ter kot pravico otroka.

Taka zakonska ureditev je v očitnem nasprotju s tretjim odstavkom 9. člena Konvencije, ki se glasi: "Države podpisnice spoštujejo pravico otroka, ki je ločen od enega ali od obeh staršev, da redno vzdržuje osebne stike in neposredno zvezo z obema, razen če je to v nasprotju z njegovimi koristmi." To nasprotje morda ne bi bilo ustavnopravno relevantno, če bi Konvencija omenjeno pravico otroka določala neposredno (tako kot npr. nekatere druge njegove pravice izhajajo neposredno iz 13. in 16. člena Konvencije), ker bi se v tem primeru ta otrokova pravica glede na 8. člen Ustave (neposredna uporaba ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb) tudi ob pomanjkljivi zakonski ureditvi vendarle lahko neposredno uveljavljala. Ker pa Konvencija v tej določbi le zavezuje države podpisnice k spoštovanju te pravice otroka, te pravice torej v notranjem pravnem redu ni mogoče neposredno uveljavljati, dokler država ne sprejme zakonodaje, ki bo to pravico priznavala in zagotavljala.

Ni nujno, da bi zakonska ureditev, ki bi otroku to pravico priznala, morala hkrati tudi zagotoviti učinkovit mehanizem za prisilno uresničevanje te pravice, kadar prizadeti od staršev te svoje dolžnosti ne bi hotel izpolnjevati. Ali bi bila uporaba takih prisilnih sredstev v ta namen sploh dopustna oziroma v kolikšnem obsegu in na kakšen način, je stvar zakonodajalca, ki bi o tem seveda moral odločiti na podlagi temeljitega razmisleka in ob upoštevanju strokovnih spoznanj. Toda tudi v primeru, če bi uporabo takih prisilnih sredstev morda celo izključil ali pa bi njihovo uporabo prepustil pobudi prizadetih, ne da bi zakon skušal zagotoviti tudi njihovo učinkovitost v vsakem primeru, bi ta pravica kot otrokova pravica (in hkrati kot dolžnost staršev) še vedno lahko bila sankcionirana vsaj z zakonsko določbo o odvzemu roditeljskih pravic v primeru neizvrševanja te dolžnosti. Dvom o možnosti prisilne uveljavitve obravnavane pravice torej še ni zadosten razlog za to, da zakonodajalec te pravice, ki se jo je z ratifikacijo Konvencije zavezal spoštovati, ne vnese v naš pravni red.

Matevž Krivic

dr. Boštjan M. Zupančič